Tweemaandelijks tijdschrift
24ste jaargang 1993/6 (144)
november-december

Horizon taal

ISSN 0772-540 X Afgiftekantoor: ANTWERPEN X

Horizontaal – Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 24ste jaargang. Horizontaal is de voortzetting van *Esperanto Panorama*.

Redactie en administratie (België): Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03/234 34 00, telefax: 03/233 54 33; (Nederland): Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, 2585 DW Den Haag.

Abonnementen: Gewoon abonnement: 400,– fr. in België, 22,– gld. in Nederland; vijfjarig abonnement: 1600,– fr. of 88,– gld.; levenslang abonnement: 10 000,– fr. of 550,– gld.

Rekeningen: Voor België 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen; voor Nederland: postgiro rek.: 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

Redacteurs: Guido Van Damme, Jean-Pierre VandenDaele en Paul Peeraerts.

Medewerkers: R. Rotsaert, I. Durwael, A. Humet, J. De Mulder.

Verantwoordelijke uitgever: Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Horizontaal verschijnt de eerste van elke oneven maand.

Bijvoegsels bij **Horizontaal** worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto zijn opgesteld. De kosten veroorzaakt door het bijvoegen van het drukwerk worden gefactureerd.

Teksten voor publicatie moeten op de redactie toekomen op de 1ste van de even maand. De redactie houdt zich het recht voor ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren of aan te passen. In geval van discussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.

Overname van artikels is vrij, op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een presentexemplaar aan de redactie wordt gezonden.

Lijst van adressen van alle plaatsen in Nederland en Vlaanderen waar inlichtingen over Esperanto kunnen worden ingewonnen. Voor meer gedetailleerde gegevens over de clubs verwijzen we naar de activiteitenkalender waar u inlichtingen vindt over de activiteiten die in de volgende 3 maanden zijn gepland.

AALST *La Pioniro*, Hugo Dossche, Asserendries 103, B-9300 Aalst, tel.: (053) 70 17 89.
ALKMAAR (NEA-sekcio) F. Bakker-Kroon, Meester Quantplein 2, NL-1862 GB Bergen, tel.: (02208) 45 82.
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Ootmarsumsestraat 47, NL-7607 AX Almelo, tel.: (05490) 19403.
AMERSFOORT (NEA-sekcio) W.P. Roelofs, Vosseveldlaan 16, NL-3768 GM Soest, tel.: (02155) 154 73.
AMSTERDAM (FERN-sekcio, FLE-sekcio) J. Hardeveld, Ruimtevaartlaan 33, NL-1562 BA Krommenie, tel.: (075) 28 70 18.
ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, tel.: (03) 234 34 00.
Vlaamse Esperantobond/Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, tel.: (03) 234 34 00, antwoordapparaat tussen 17.30 en 9.00 u. Telefax: (03) 233 54 33.
ARNHEM (NEA-sekcio) R.J.W. Poort, Sellersmaat 60, NL-6903 XM Zevenaar, tel.: (08360) 337 90.
BERINGEN G. Rombaut, Zandhoefstraat 156, B-3583 Paal, tel.: (011) 42 80 20.
BEVERWIJK *Stelrondo* N. Moerbeek-Bartels, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (02510) 310 79.
BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, B-8310, St.-Kruis-Brugge, tel. (050) 35 49 35.
BRUSSEL Emile Van Damme, Albert-I-straat 44, B-1703 Schepdaal, tel.: (02) 569 17 83.
Fervojistoj L. De Sutter, Frère-Orbanstraat 210, B-8400 Oostende, tel.: (059) 50 18 25.
DEN HAAG *Esperanto-Centrum Nederland (ECN)* en *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77.
(NEA-sekcio) Th.J. Van Woerden, Erasmusplein 59, NL-2532 RD Den Haag.
(TANEF) G. van der Horst, Hengelolaan 1158, NL-2544 GT Den Haag, tel.: (070) 366 65 47.
DEN HELDER K.J. Klein, Rijnstraat 203, NL-1784 BZ Den Helder.
DEURNE (TANEF) E. Spitaels, tel (03) 658 74 20.
DEVENTER (NEA-sekcio) J.S. Douma, Rembrandtkade 177, NL-7412 HL Deventer, tel.: (05700) 183 04.
DIEMEN *Internacia Amikeco* FLE, Vlasdonk 1, NL-1112 JD Diemen, tel.: (020) 90 90 94.

uitzicht

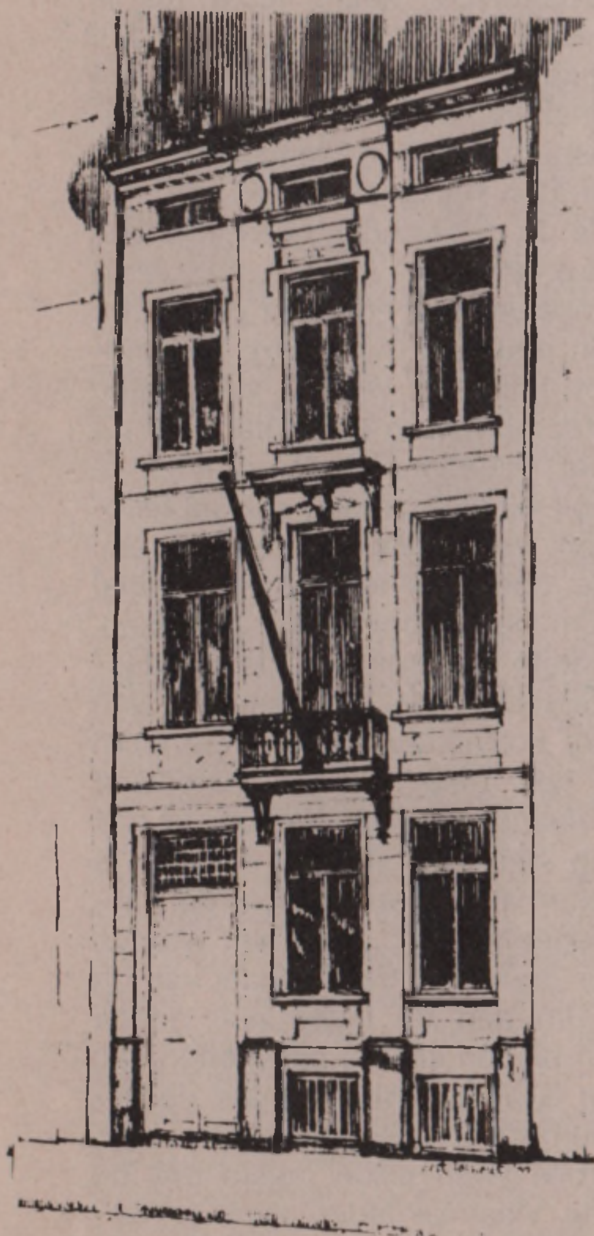
De toekomst van Horizontaal *ziet er niet zo rooskleurig uit. Wellicht merkt u meteen al terwijl u het tijdschrift vastneemt, dat het ernstig is afgeslankt. 16 bladzijden zal tot nader order de omvang van elk tweemaandelijks nummer zijn. Dat heeft te maken enerzijds met een financiële reden, anderzijds met redenen van werkoverlast en mentale uitputting. Inderdaad, wanneer je gedurende enkele jaren vrijwel alleen een tijdschrift moet vullen, raakt de inspiratiebron opgedroogd. De mensen die vóór mij het redacteurschap getorst hebben, weten daarvan mee te spreken; maar ook die medewerkers die zich gedurende enige tijd geëngageerd hadden om zesmaal per jaar een stukje te leveren, kennen de inspanning die zoiets vergt en zijn op de duur onderuit gegaan. Voor hun inspanning krijgen zij de waarderende dank van de redactie.*

Werkoverlast is momenteel echter ook een belangrijke factor. Om een tijdschrift van 20 of 24 bladzijden te vullen heb je een zekere hoeveel tijd nodig om het louter materieel in te tikken; maar wanneer je de inhoud van die bladzijden ook nog zo ongeveer zelf moet bedenken of bijeen zoeken, mag je die tijd gerust met vijf vermenigvuldigen. Zoveel tijd kunnen wij ons momenteel – gezien ander zetwerk – niet veroorloven.

Zal ik daarom nog maar eens een beroep doen op medewerking? Velen zullen misschien zeggen: „Maar wij stuurden krante-artikels, verslagen van vergaderingen, brieven,... Dat is echter niet voldoende. Ons tijdschrift heeft nood aan mensen die een min of meer afgewerkt artikel (of liever nog een afgewerkte artikelenserie) willen verzorgen. Kan dat? Kan dat niet? Wie belangstelling heeft, kan op zaterdag 20 november daarover mee komen discussiëren in het Esperantohuis in Antwerpen. Wie meer dan belangstelling heeft, kan zelf met voorstellen over de brug komen.

En bij gebrek aan belangstelling? Nu ja, dan doen we voort, op een lager pitje. Horizontaal *wordt niet afgeschreven, en eens komen er weer andere tijden. Hopen maar!*

gvd

Mogen wij uw speciale aandacht voor het Zamenhoffeest in Brussel waarop alle esperantisten en sympathisanten uit België – Vlaanderen, Wallonië en Brussel – broederlijk met één taal, rond één tafel zijn uitgenodigd om elkaar te ontmoeten en aan de wereld de ware sfeer van vriendschap en wederzijds respect voor taal en cultuur te tonen. Zaterdag 4 december, in Cultureel Centrum „De Rinck". Op het programma onder meer: poppentheater en muziek: Kajto stelt zijn nieuwe CD voor. Er zal ook een uitgebreide boekenstand van FEL aanwezig zijn. Allen daarheen!

Welke toekomst voor de Vlaamse Esperantobond?

Sinds zijn ontstaan is de Vlaamse Esperantobond uitgegroeid van een bescheiden ledenvereniging tot een uitgeverij die in het buitenland wellicht bekender is dan in zijn eigenlijke werkgebied. Het lijkt mij nuttig om voor de lezers van *Horizontaal* – onze leden en sympathisanten – een overzicht te schetsen van het ontstaan en de evolutie, van de mogelijkheden en de problemen van de bond.

Een beknopte voorgeschiedenis
Omstreeks 1980 was de Vlaamse ontvoogding in België politiek in die mate gevorderd dat nationale culturele verenigingen met een scheef oog werden bekeken. Het werd dus tijd dat de Vlaamse esperantisten zich op regionaal niveau organiseerden. In diezelfde periode dacht ook de Esperanto Wereldbond (UEA) aan decentraliseren en richtte hij in diverse landen filialen op. De samenvloeiing van die twee stromingen resulteerde in de inrichting van het Esperantohuis te Antwerpen, zetel van de Vlaamse Esperantobond en uitgave-centrum van de Wereldbond.
Het huis werd gefinancieerd door Institucio Hodler (een instelling die tot doel had werkingsfondsen voor de Wereldbond te werven) en opgeknapt door leden van de Vlaamse Esperantobond en internationale vrijwilligers. Het filiaal van UEA kreeg de naam GCA: Grafika Centro Antverpeno en verzorgde zet-, druk- en verzendingswerk voor UEA. Naast dat werk werd een ander belangrijk deel van de arbeidstijd opgeslorpt door werk voor andere Esperanto-verenigingen: de voornaamste waren ongetwijfeld UFE (produktie van Franca Esperantisto) en Monato, een maandblad uitgegeven door TK Stafeto.

Schokkende veranderingen
Bij de Wereldbond kwam een nieuw bestuur met nieuwe inzichten. De decentralisatie werd stopgezet omdat de filialen over het algemeen geen succes bleken. In Antwerpen veroorzaakte dat paniek. Indien UEA zich uit GCA zou terugtrekken, zou dat ongetwijfeld het einde van het Centrum betekenen. Immers er zou onvoldoende werk zijn om personeel en huur te betalen en afschrijvingen te financieren. Na lange discussies werd een compromis bereikt: De Vlaamse Esperantobond nam het Grafisch Centrum en Monato (dat intussen van TK Stafeto overgenomen was door UEA, lees daarover in HT, 1993/1) over. UEA garandeerde voor een overgangsperiode een zeker hoeveelheid werk. Maar vanaf nu werkte GCA/FEL voor eigen rekening.

Een tweeslachtige vereniging...
Deze stap is het begin geweest van een reeks moeilijke beslissingen waaraan nog steeds geen eind is gekomen. Er wordt wel eens geklaagd dat het bestuur van FEL (de Vlaamse Esperantobond) geen beleidsvisie heeft, maar als je plots voor de keuze wordt gesteld tussen zelf overnemen of liquideren (met het verlies van een aantal arbeidsplaatsen en een vaste contactplaats voor de esperantisten in Vlaanderen) dan moet je zien te redden wat er te redden valt.

Achteraf gezien is de gedwongen overname een relatief goede zaak geweest. Alleen veroorzaakt het gebrek aan reserves een constant probleem. Het overgenomen materiaal was verre van modern en moest op korte tijd worden vervangen: drukmachine, zetcomputer en computer voor de administratie, met bijbehorende programma's. Tevens dwong ook de vooruitgang van de techniek tot aankopen: een telefax-aparaat en een modem (voor de computer-telefoonverbinding) zijn in een modern bedrijf onmisbaar gebleken. Ook hier overheerste de druk van de omstandigheden de beleidsplanning. Het resultaat van dit alles is dat de activiteiten van het Centrum zich momenteel veel meer op het buitenland richten dan op Vlaanderen. Het bestuur is niet helemaal gelukkig met deze situatie, maar er is nauwelijks een alternatief. Een uitgebreide boekendienst, drukkerij-uitgeverij... kan niet worden verantwoord voor de te beperkte schaal van de Vlaamse regio. Om aan de leden een goede service te kunnen bieden zijn de activiteiten van het overgenomen GCA onmisbaar, maar de beslommeringen verbonden aan die activiteiten hebben de voorbije jaren ertoe geleid dat de aandacht voor de Vlaamse leden sterk is verminderd.

Toen in 1991 de hoofdredacteur van Monato, Stefan Maul, bekendmaakte dat hij – noodgedwongen – zijn activiteit moest stopzetten, kwam ook de redactionele verantwoordelijkheid van het tijdschrift op de schouders van het personeel – vooral dan van de directeur – van FEL terecht. Hoewel een beroep kon worden gedaan op tal van bereidwillige medewerkers in binnen- en buitenland, betekende dit toch weer een zodanige verzwaring van de taak, dat weerom het propagandawerk en de dienstverlening aan de leden in het dak bleven steken.
Behalve de reeds vermelde heeft FEL nog andere activiteiten: uitgave van boeken en de boekhandel zijn daarvan de belangrijkste. Zij profiteren in ruime mate van de beschikbare infrastructuur en van het vrijwel gratis internationale reclame-medium dat Monato is.

Cijfers, cijfers, cijfers...

Om u een idee te geven van de omvang van het bedrijf. Het balanstotaal van FEL en de omzet (vooral met het buitenland) bedraagt telkens ongeveer 7 miljoen. De cash-flow (afschrijving + winst) 0,5 miljoen per jaar. De eigen middelen belopen 1,5 miljoen. Dit laatste bedrag is absoluut onvoldoende: alleen al door de boekenvoorraad is minstens een evengroot bedrag geblokkeerd.
De overname van GCA werd grotendeels gefinancierd door leden die via een „groene rekening" een lening verstrekten. Gelukkig zijn de meeste geldschieters niet haastig met het opvragen van hun deposito's zodat ook de vervangingsinvesteringen van de voorbije jaren met deze middelen konden worden gefinancieerd. Wel is er elk jaar een liquid-geld probleem. Lidgelden en abonnementen die rond nieuwjaar worden betaald raken in het najaar opgebruikt... Voor FEL dus geen eindejaarsfeesten!
Om confortabel te kunnen werken zou er ongeveer 1 miljoen meer in kas moeten zijn; om toekomstgericht te kunnen werken zouden de eigen middelen met ruim 2 miljoen moeten kunnen stijgen. Er werd vooral op Monato gerekend om, via een jaarlijkse winst van enkele honderdduizenden, dit extra kapitaal in te zamelen. Alhoewel uit een enquête blijkt, dat de lezers zeer tevreden zijn over het blad, slaagt FEL er niet in het abonnee-bestand noemenswaardig te verhogen. Een toename van het aantal abonnees met 1000 zou heel wat meer financiële armslag betekenen.
Gelukkig zijn een belangrijk aantal investeringen thans achter de rug. Toch staan er nog tal van kleine aankopen voor de deur en heeft het huis zelf een dringende opknapbeurt nodig.

Wat u kan doen

Alle beetjes helpen. Het eenvoudigste is onmiddellijk na ontvangst van het inschrijvingsformulier uw lidgeld en (eventuele) abonnementen betalen: zo vergeet u het niet en hoeven wij geen herinneringsbrief te sturen.
Ook niet moeilijk: als u een spaarrekening bij de ASLK heeft, meld u dan als Krekelspaarder voor FEL (Nr. 80/30), het kost u geen frank, maar FEL krijgt wel een deel van de extra rente die de ASLK uitkeert. Iets moeilijker, maar niet onoverkomelijk: mensen in uw omgeving, vrienden of familie, aanzetten om krekelspaarder te worden.
Wat meer inzet vraagt het om een abonnement op Monato te nemen of weg te geven aan iemand in een arm land. Ken je het tijdschrift nog niet, hoor eens rond in je club, of vraag een proefnummer aan bij FEL.
Ben je een geregelde klant van FEL, dan kan je overwegen via een lopende rekening te betalen. U schrijft éénmaal een rond bedrag over (zeg 10 000 fr.) en wanneer u een boek bestelt, wordt uw rekening automatisch gedebiteerd. Geen gerommel met facturen en overschrijvingen meer. Wel krijgt u regelmatig een rekeninguittreksel. Daalt het bedrag onder een bepaald minimum, dan stort je bij. Voor het geld dat je zo eigenlijk aan FEL ter beschikking stelt, krijg je trouwens ook wat terug. Je betaalt dan immers geen verzendingskosten voor je bestellingen.
Kan je geld missen gedurende een langere periode, zet het dan op een groene rekening. FEL keert u in ruil een (bescheiden) rente uit. Vraag gedetailleerde informatie bij FEL.
Woon je in of rond Antwerpen, meld je dan als vrijwilliger. Er is een hoop routine-werk dat moet worden gedaan en dat eigenlijk de kost van een (dure(?!)) betaalde werkkracht niet opbrengt – etiketten opplakken of tijdschriften onder omslag steken bijvoorbeeld.
Tenslotte kan een actieve inzet om abonnees voor Monato te werven bij je vrienden of op congressen waar jij aan deelneemt, een enorme steun betekenen om de jaarlijkse afvloei van abonnees op te vangen. Want, direct mail is wel een moderne methode, maar ze is toch vrij duur voor een klein bedrijf dat het vooral in het buitenland moet zoeken.
Samideanoj, willen jullie van FEL een weerbare vereniging maken die het Esperanto propageert, zodanig dat die taal in het Europa van morgen de confrontatie met de groten aankan, blijf dan nu niet bij de pakken zitten, maar doe. Agu! Nun!

RR, penningmeester FEL

Een brief uit het Oosten

Kara Marjet kaj familio! 02.09.93.

Ni dankas Vin por fotoj kaj ĉio, kio Vi faris por ni. Ni tuta tempo agrable rememoras nia restado ĉe Vi. Nederlando ĉiam kun... plezuraj hor-... ka...

Je ziet hier boven en onder het artikel uitsneden van een brief, ondertekend „Katarina kun Margarita", twee tieners uit Polen, die deze zomer voor het eerst samen een reis naar het buitenland maakten, ten eerste om in Rotterdam een zomerschoolcursus voor jongeren bij te wonen waarop zij hadden ingetekend, maar daarnaast om wat vakantiewerk te zoeken, om met het verdiende geld nog wat langer vakantie te kunnen houden, en de cursus te betalen. Margarita had drie jaar Esperantolessen gevolgd in Katowice, en sprak het heel behoorlijk. Katarina kende geen Esperanto, maar sprak wel een moeizaam mondje Duits. Intelligente, ondernemende middelbare scholieren, die met enige moeite toestemming van hun ouders hadden gekregen voor deze plannen.

Hun eerste verblijfplaats was de jeugdherberg in Scheveningen, waar zij zich tevoren hadden aangemeld. Maar toen zij nog een paar dagen langer wilden blijven, kon dat niet. Wat nu? Margarita herinnerde zich dat zij van haar Esperantoleraar een paar adressen had gekregen om te kunnen bellen. Ook daar konden zij op dat moment niet worden ondergebracht, maar zij werden naar ons adres verwezen, waar zij voor het weekend welkom waren. Daar het over en weer goed beviel, bleven zij langer, en maakten met onze fietsen fietstochten. Zo hoorden zij ook over het internationaal logies-netwerk *Pasporta Servo*, dat (jonge) esperantisten in staat stelt op een goedkope en gezellige manier iets van andere landen en culturen te zien. Margarita werd direct lid van het netwerk, en zo begon voor beide meisjes een grandioze vakantie, waarover ze in de brief verslag doen.

Hun plannen om vakantiebaantjes te zoeken, werden meteen al getorpedeerd door de Nederlandse vreemdelingenpolitie: braaf meldden zij zich daar aan, om officieel toestemming voor werk te krijgen. Als beloning voor deze voorbeeldige houding krijgen zij in hun paspoort de aantekening dat zij **niet** mogen werken en dat zij binnen luttele weken het land uit moeten zijn omdat zij „onvoldoende geld" op zak hebben.

Die onaangename ervaring heeft uiteindelijk geleid tot een bijzonder aangename vakantie. De zomerschool in Rotterdam bleek te duur, zodat ze, na telefonisch overleg met hun ouders, besloten om via een tante in Duitsland, door Europa te trekken met behulp van het adressenboek van *Pasporta Servo*.

Zo trokken zij door Duitsland, Zwitserland, Frankrijk, Italië, Oostenrijk en Hongarije. Twee maanden waren ze op vakantie en die heeft hen weinig geld gekost. Hun vrienden in Polen kunnen het maar moeilijk geloven, maar ze willen nu allemaal Esperanto leren.

Het mooiste van alles is, dat niet Margarita – de esperantiste – het briefje schrijft, maar Katarina, die in die twee maanden vakantie zoveel Esperanto heeft geleerd, dat ze in staat is in die taal een brief te schrijven. Wie doet haar dat na, in welke nationale taal dan ook? m.h. e.-z.

Ni montris al ĉiuj niajn fotojn kaj parolis tre multe pri la ideo de Esperanto. Tre plaĉas al ĉiuj ke Esperanto povas esti unu lingvo por homoj sur la tuta mondo.

Katarina kun Margarita.

SLEUTELGAT

Naambekendheid is één van de beste graadmeters naar het succes van een beweging. Dat het met het Esperanto op dat gebied nog altijd triestig gesteld is, bewijst de vermelding op de groepstickketten die door de Belgische Spoorwegen werden uitgeschreven tijdens de Internationale Culturele week die FEL in juli organiseerde. Op het ticket staat te lezen: *Vlaamse Aspirantenbond*. Dat onze verzuchtingen nog lang hun doel niet hebben bereikt, is wel duidelijk!

Te koop aangeboden

Het vorige nummer toonde hoe het economisch jargon geleidelijk aan werd samengesteld en verfijnd. Nu willen we enkele verwezenlijkingen van de economische activiteit via het Esperanto illustreren.

Sedert de jaren 1990-1991 – de periode van de liberalisering in de communistische landen – worden esperantisten in het Westen overspoeld met brieven uit Oost-Europa of China waarin allerlei, al dan niet ernstige, handelsvoorstellen worden gedaan. In het begin werd op deze vragen gewoonlijk niet gereageerd, omdat de persoon die ze ontving eigenlijk niet goed wist wat hij ermee moest aanvangen. Vanaf 1992 is een samenwerking ontstaan tussen IKEF en het in Duitsland verschijnende anonceblad *Monda Merkato*. IKEF verzamelt de handelsvoorstellen en betaalt aan *Monda Merkato* de kosten voor publikatie.

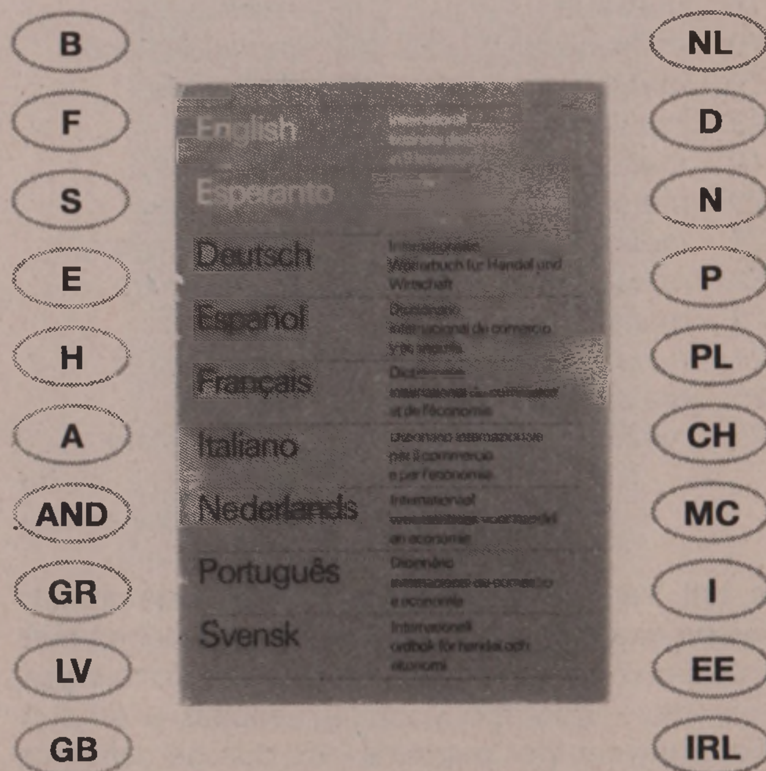
Monda Merkato heeft een oplage van 2000 exemplaren en werkt samen met gelijkaardige tijdschriften in verschillende landen. In België komt het goede nieuws vooral uit Oostende. In 1991 publiceerde het NCMV-Commissie Kust in samenwerking met de Esperantogroep *La Konko*, een toeristisch vademecum voor diverse beroepen in 6 talen, waaronder Esperanto. In het najaar van 1991 vond, eveneens in Oostende, de handelsbeurs „China Actief" plaats. Dit gebeurde onder impuls van een plaatselijke KMO (die in de voorbije jaren talrijke contacten met China heeft gelegd) en met medewerking van *La Konko*. Een gelijkaardige beurs wordt nu gepland in Grado (Noord-Oost Italië).

Het blijkt dat de ineenstorting van de economie in Oost-Europa onvermoede kansen heeft geschapen voor het Esperanto. Door het verdwijnen van de centrale planning zijn er allerhande tekorten ontstaan, die de economie ontredderen. Veel bedrijven zijn wanhopig op zoek naar leveranciers of klanten omdat de administratie die de handelspartners moet bij elkaar brengen niet meer functioneert. De esperantisten hebben hier een gat in de markt ontdekt. In tegenstelling met wat bij ons soms wordt gedacht, zijn noch het Russisch, noch het Duits, noch het Engels echt algemeen verspreide talen in het ex-sovjetimperium. Esperantisten zij er echter overal en enkelen slagen erin om – voorlopig op kleine schaal – de rol van de vroegere centrale planning in Moskou over te nemen. De toekomst zal uitwijzen of zij een belanrijk deel van de markt kunnen veroveren.

Vanuit Vilnius (Litouwen) ontving IKEF onlangs een verzoek om te helpen bij het voorbereiden van een samenwerkingsproject in het kader van het PHARE-programma van de Europese Gemeenschap (economische samenwerking tussen Oost- en West-Europa). Dit verzoek werd verspreid door een aantal IKEF-leden in deze landen; de voorstellen voor een project moesten tegen 1 mei 1993 worden ingediend. Op het ogenblik dat u deze tekst leest, is de beoordelingscommissie bij de EG haar taak reeds begonnen.

Tenslotte mogen wij ook de realisaties van de Vlaamse Esperantobond op economisch vlak niet vergeten. Onze vereniging is in feite een KMO die haar volledige omzet door middel van Esperanto realiseert. Eén van de voornaamste „produkten" is het maandblad MONATO, dat sinds 1992 volledig onder het beheer en de verantwoordelijkheid van de bond valt. In dat tijdschrift verschijnt sinds enige tijd een vaste rubriek Economie. Jammer genoeg slaagt MONATO er niet in om advertenties van handelsondernemingen te werven. Een wereldwijd verspreid tijdschrift zou voor vele internationale bedrijven toch een ideaal reklamemedium moeten zijn.

RR

Als je maar gezond bent!

In oefening 42 van zijn *Ekzercaro* (Oefenboek) geeft d-ro Esperanto een van de meest in het oogspringende voordelen van een plantaal zoals Esperanto er één is. Het gaat over de mogelijkheid om door het gebruik van voor- en achtervoegsels nieuwe woorden te vormen. (In *La bona lingvo* besteedt ook Claude Piron aan dat fenomeen de nodige aandacht met mooie illustraties.) De ontwerper van het Esperanto koos de adjectiefstam *san-* (gezond) en voegde er 27 voor- en achtervoegsels aan toe: *ne-*, *mal-*, *re-* (als voorvoegsels); *-ad-*, *-aĵ-*, *-ant-*, *-ar-*, *-ebl-*, *-ec-*, *-ej-*, *-en-*, *-er-*, *-et-*, *-id-*, *-ig-*, *-iĝ-*, *-il-*, *-in-*, *-ind-*, *-ist-*, *-uj-*, *-ul-* (als achtervoegsels). Met deze elementen, plus nog de grammatische uitgangen slaagde hij erin niet minder dan 52 woorden te vormen.

Hier is het lijstje:

1. *sano*
2. *sana*
3. *sane*
4. *sani*
5. *sanu*
6. *saniga*
7. *sanceo*
8. *sanilo*
9. *sanigi*
10. *saniĝi*
11. *sanejo*
12. *sanisto*
13. *sanulo*
14. *malsano*
15. *malsana*
16. *malsane*
17. *malsani*
18. *malsanulo*
19. *malsaniga*
20. *malsaniĝi*
21. *malsaneta*
22. *malsanema*
23. *malsanulejo*
24. *malsanulisto*
25. *malsanero*
26. *malsaneraro*
27. *sanigebla*
28. *sanigisto*
29. *sanigilo*
30. *resanigi*
31. *resaniĝanto*
32. *sanigilejo*
33. *sanigejo*
34. *malsanulemo*
35. *sanilaro*
36. *malsanaro*
37. *malsanulido*
38. *nesana*
39. *malsanado*
40. *sanulaĵo*
41. *malsaneco*
42. *malsanemeco*
43. *saniginda*
44. *sanilujo*
45. *sanigilujo*
46. *remalsano*
47. *remalsaniĝo*
48. *malsanulino*
49. *sanigista*
50. *sanigilista*
51. *sanilista*
52. *malsanulista*

bg

uit Esperanto en Skotlando, nr 159

In het vervolg van het artikel stelt de auteur (wiens naam ik om welvoeglijkheidsredenen niet volledig vermeld) een aantal Engelse vertalingen voor deze woorden voor. Ik bespaar u de lijst die ongeveer vier pagina's (A5, dus de helft van Horizontaal, of zoals Horizontaal vorig jaar) beslaat. Maar probeer zelf eens enkele van de begrippen in het Nederlands te vertalen.

Voor de nummers 11, 13, 22, 25, 26, 32, 33, 43, 45, 52 stel ik een vertaling voor. Die vind je onderaan het blad, maar je moet het tijdschrift dan wel op zijn kop houden. Komen jouw vertalingen ermee overeen, of vind je ze beter? Stuur je voorstel naar de redactie, in onze volgende nummers kunnen we dan nog wat verder op dit gegeven doorgaan.

Bovendien zijn deze 52 afleidingen zeker niet alle mogelijk denkbare. Dus, wil je de lijst met Esperanto-woorden uitbreiden, doe dat dan ook maar. Voeg echter wel meteen jouw vertaling in het Nederlands aan het nieuwe woord toe. Het resultaat wordt een alternatief technisch vertaalwoordenboek voor de gezondheidssector. Doen!

11. fitness center
13. (door en door) gezond iemand
22. hypochondrisch
25. symptoom
26. ziektebeeld (pas op, geen verkeerde diagnose!)
32. apotheek
33. ziekenhuis, sanatorium
43. (waard) te saneren (Je kan ook het woordje *sanigende* vertalen met „(nodig) te saneren", maar zit je dan niet veeleer in het politieke jargon van de staatsbegroting dan in de gezondheidssector?)
45. dokterstas, EHBO-koffer
52. van de ziekenzorger, verzorgings-

Vanzelfsprekend

Onze rubriek TELESCOOP is – reeds voor de tweede keer – een beetje uitgebreider. Gedeeltelijk omdat wij wat meer te melden hebben, gedeeltelijk omdat hij in de twee voorgaande nummers geen plaatsje kreeg. Nochtans is juist deze rubriek één van de initiële onderwerpen geweest toen nu bijna 25 jaar geleden *Esperanto Panorama*, de voorganger en moeder van *Horizontaal*, uit de startblokken kwam. Dat tijdschrift wilde namelijk vooral de aandacht trekken op eigenaardige fenomenen in het wereld-taalgebeuren. Van dergelijke fenomenen zetten we er hier enkele op een rijtje. Ze zijn niet wereldschokkend, maar geven wel te denken over de redelijkheid van het doel van het Esperanto.

Naar aanleiding van de Oscar-nominatie van zijn film „Daens", hield de BRT een interview met Stijn Coninx over het maken van die film. Tijdens dat interview zei Coninx: Vooral bij de opnames die op locatie in Polen werden gedraaid, ondervond ik heel wat taalproblemen. Wij werkten daar met een tolk. Maar dat verliep niet zo vlot. Na elk woord dat ik zei, werd ik onderbroken en werd er vertaald. Dat duurde eindeloos. In een branche waarin het adagio *Time is money* echt letterlijk wordt genomen, is zoiets hemeltergend.

Even negatief is de ervaring van de Belgische UN-generaal in Kroatië. Hoewel hij geen zware gevechten verwacht, vroeg hij toch extra manschappen. Daarbij maakte hij zijn beklag dat het geen werk is, wanneer militairen met elkaar moeten communiceren via tolken. Het doorgeven van bevelen, het voeren van onderhandelingen met de militaire krijgsheren, ... het verloopt allemaal zo stroef en met zoveel misverstanden.

Heb je ooit een Amerikaans radio-medewerker aan de telefoon in het Nederlands een interview horen houden op de BRT? Dat is een onmogelijkheid. Iedereen verstaat immers Engels, is de Amerikaanse basisinstelling. Gelukkig hebben Russen niet dezelfde instelling. Tijdens de voorbije woelige gebeurtenissen in Moskou, had een BRT-reporter een radiogesprek met een Russisch radio-reporter in Moskou. We hadden de man reeds vroeger op onze radio gehoord, toen hij eens hier was, in het kader van een uitwisselingsprogramma. Het gesprek verliep in vlekkeloos Nederlands. Door de jaren heen zijn Russen trouwens als wel vaker naar buiten getreden als mensen die bereid zijn andere talen – waaronder ook het Nederlands – te leren. Is het u trouwens ook al opgevallen dat we, sinds de internationale ontspanning tussen oost en west, veel vaker met de Russische taal op TV geconfronteerd worden?

Tijdens een weekend hadden wij thuis een gesprek met een Franstalig, Brussels esperantist, die ook wel het Nederlands beheerst, maar in de mening verkeerde dat hij de taal in Vlaanderen Vlaams moest noemen, om ze te onderscheiden van de taal in Nederland. Hij was verbaasd toen ik hem zei, dat in Nederland en Vlaanderen één en dezelfde taal wordt gesproken: Nederlands. Hij beloofde dat hij vanaf nu steeds aan de taal in Vlaanderen zou refereren als „Nederlands". Daarmee staat hij een grote stap verder dan Commissievoorzitter Delors, die tijdens een toespraak in de Frankfurtse boekenbeurs tot tweemaal toe de taal in Nederland Nederlands en die in Vlaanderen Vlaams noemde, ondanks de opvallende, eensgezinde samenwerking van Vlaanderen en Nederland aan dit evenement. Nu moet te zijner verdediging worden gezegd, dat je ook wel Nederlanders vindt die zeer verwonderd zijn dat zij de taal die in Vlaanderen wordt gesproken eigenlijk toch wel bijna helemaal zonder problemen verstaan...

gvd

Van Kees Ruig kregen we een kort krantenknipsel met de kop: „Rabobank diende de onderwereld". Klaarblijkelijk heeft deze bank haar naam wel degelijk gestolen, van het Esperanto. Rabi betekent immers: roven.

Gemeenschappelijke publikatie van de Nederlandse en Vlaamse deelnemers aan de Internationale Boekenbeurs te Frankfurt (tweetalig Duits-Engels), misschien verklaart dat de houding van Delors, waarom geen Franse versie?

Kial verki dulingve?

Ĝenerale la esperantistoj ŝatas sekreteme agadi inter si kaj ili aĉetas librojn pere de la verdaj libroservoj. Sekve, kiam iu demandas pri Esperanto-libro en normala librovendejo, tiu homo estas konsiderata kiel marsano (ĉar ŝajnas ke ankaŭ marsanoj estas verdaj).
Tamen dulingva verkaĵo estas vendebla kaj al esperantistoj kaj al la ĝenerala publiko kiu, tiamaniere, povas nature konatiĝi kun la Internacia Lingvo Esperanto.
Ekde 1984 mi provis proponi tian materialon al librovendistoj, sed mi nur trovis arkaikajn propagandilojn kiuj tute ne taŭgis. Konstatinte tion, mi decidis dulingve eldoni, ne propagandilojn sed ordinarajn verkojn aĉeteblajn kie ajn.
Unue mi intencis francigi iujn el niaj plej bonaj aŭtoroj, sed la kontaktitaj ĉu petis monon por permesi tradukon, ĉu ne respondis. Pro tio en 1987 mi decidis verki propran tekston *La Reĝeto/Le Petit Roi*, kiun afable korektis s-ro J.P. Beau.
Tiam komenciĝis mia veturado tra Francio por proponi tiun verkon al plej famaj librovendejoj en pli ol 40 urboj. Temis pri ege malfacila tasko. Neniu tuj aĉetis kaj mi deponis ĉe ĉiu kelkajn ekzemplerojn.
Ĉar la libro estas dulingva (franca-esperanta) neniu librovendisto povis preteksti: „Neniam oni mendis libron en Esperanto.” Nur kelkaj rifuzis per malraciaj argumentoj kontraŭ Esperanto.
Intertempe mi prezentis la libron al regionaj ĵurnalistoj kaj rezultis pli ol 20 artikoloj, pri la libro, kaj kompreneble pri Esperanto. Ankaŭ aliaj ĵurnalistoj recenzis ĝin favore kaj pluraj gratulis min pro la franca versio. Tiamaniere centmiloj da personoj povis denove legi pri Esperanto.
Iom post iom la libro vendiĝis. Por malaltigi la prezon mi presigis 2000 ekzemplerojn de *La Reĝeto* desegnante kaj tajpante mem por ŝpari monon. Malfacile estis stoki ilin ĉar necesis multe da spaco, sekeco, ktp. La afero kostis la mi 40 000 FF (kiujn mi pruntis de banko) kaj la elspezojn mi kovris nur post ses jaroj. Evidente neniam estos repagitaj miaj peno, laboro kaj kilometroj (ĉ. 12 000)... La afero ege kostis.
Post longa pripensado, mi trovis alian malplikostan metodon: nun mi eldonas nur po cent ekzemplerojn. Mi presigas nur la kovertojn (po 500) kaj presigas la paĝaron laŭbezone; poste mi ordigas, gluas kaj bindas la librojn kaj liveras ilin laŭ miaj vojaĝoj.
Laŭ la tempo la afero iĝas pli facila kaj mi altigis la nombron da librovendejoj: nun estas 65 en Francio, Belgio kaj Svislando. Necesas scii ke, en Francio, nur 200 librovendistoj vendas 80 % el la tuta franca literaturo. Miaj 65, ĉiuj troviĝas inter ili.
Grava rezulto estas ke nun, en dekoj da librovendejoj (baldaŭ cento) homoj havas okazon vidi kaj aĉeti Esperantaĵojn. En tiuj vendejoj Esperanto iĝas normala varo kiun oni povas tanĝi... Por tio nepras eliri el niaj verdaj nestoj.
Plie: ĉar mi registras sonbendojn por la blinduloj, en ĉiu libro, de tiu ĉi jaro, oni trovas anoncon sciigante ke sampreze kiel la libro, vidhandikapuloj povas mendi de mi sondebendon je unu lingvo por la elektita libro.
Imagu la propagandon por la Internacia Lingvo se dekoj da verkantoj samagus. Volonte mi interŝanĝos sperton kun alilandanoj.

Marc Louste
8, avenue de la Gare
F-94430 Chennenvière-sur-Marne
Francio

Boeken voor beginners

Esperanto in de gewone boekhandel proberen te krijgen, is natuurlijk vanuit propaganda-oogpunt een goede zaak. Toch biedt de groene boekhandel aan esperantisten het voordeel dat het boekaanbod direct op hun vraag gericht is en dat zij er ongetwijfeld hun gading vinden. Beginnelingen die nog maar zelden een Esperantoboek in handen hebben gehad, kunnen het eens proberen met één (of meer) van de volgende aanraders:

VOOR U UITGEKOZEN

Amuza legolibro en Esperanto (Albert Lienhardt)	324
Pipi Ŝtrumpolonga (Astrid Lindgren)	636
Gerda malaperis (met woordenlijst) (Claude Piron)	120 + 60
Dankon, Amiko (Claude Piron)	210
Mi vizitis grandan urbon (Gbeglo Koffi)	222
La laŭta vekhorloĝo (Stefan MacGill)	418
La Aventuroj de Ŝpar- kaj Alia Porketoj (Rik de Roover)	120
Divenu do, kion mi faras!	463
Fabeloj	120

U kan deze boeken bestellen bij de Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen. Tel.: (03) 234 34 00 – Tax: (03) 233 54 33. Ook aan al uw andere boekenwensen wordt graag voldaan.

Cultureel Festival en Wereldcongres

Deze maand kunnen we twee speciale offertes voor stellen. Reeds ter voorbereiding van de verre toekomst, het Esperanto-Wereldcongres in Seoel, peilen we naar de belangstelling voor een gezamelijke vliegreis, in samenwerking trouwens met de Duitse Esperantovereniging.
Dichterbij, te dicht wellicht voor velen die reeds andere plannen hebben gemaakt, is er het Internationaal Cultureel Esperanto-Festival in Parijs. De informatie kwam ons zelf echter ook pas eind september toe, zodat we het evenement onmogelijk in ons vorige nummer konden opnemen. Toch vinden wij het belangrijk het te vermelden, gewoon om aan te tonen dat Cultuur en Esperanto echt samen kunnen gaan, en dat er echt wel wat gebeurt op dat gebied. Dat niet alle gelijkaardige gebeurtenissen even makkelijk te bereiken zijn, is wat anders.

Een uitstapje naar Parijs

Op 12, 13 en 14 november e.k. heeft in Parijs het 8ste Internationaal Kultureel Esperanto-Festival plaats. Het programma bevat de volgende onderdelen:
Vrijdag, 12 november: vertoning van videofilms.
Zaterdag, 13 november: in de voormiddag bezoek aan enkele typische wijken; 's namiddags twee concerten en 's avonds „eenvrouwstoneel" (Vida Jerman uit Zagreb).
Zondag, 14 november: 's voormiddags: literair forum, met deelname van befaamde vertalers, o.l.v. Istvan Ertl. 's Namiddags een vertoning van Julia Castiau, nl. „De laatste Nacht van Marie-Antoinette", en een varieté-programma om te eindigen.
Om hieraan deel te nemen zal FEL een minibusje huren. Zo worden de voorwaarden goedkoop en is een sfeervolle reis verzekerd.
De reis + 2 overnachtingen in een eenvoudig hotel (zonder ontbijt) kosten samen slechts 3 900 fr. (ter vergelijking: een treintiket alleen kost 3060 fr.). Voor een éénpersoonskamer moet je een toeslag voorzien van 500 fr. per nacht. Hetzelfde bedrag is extra nodig voor een kamer met WC en douche. Voor de deelname aan het Festival zijn er verschillende formules mogelijk, naargelang van de programma's die men wil meepikken. Deelname is trouwens niet verplicht.
Op dit ogenblik zijn er reeds 5 gegadigden voor deze trip. In ons busje zijn maar 9 plaatsen. Wie belangstelling heeft moet dus zo vlug mogelijk contact opnemen met het Esperanto-Centrum (Ivo Durwael).

Groepsreis naar Seoel.

Het Wereld-Esperantokongres van 1994 vindt plaats in Seoel. In Duitsland maakt men plannen om een vliegtuig te charteren en een gezamelijke reis te organiseren. We verwachten weldra meer informatie over de plannen en de huidige stand van zaken. Lijkt dit voorstel de moeite waard, dan wil FEL als bemiddelaar optreden. Wie dus droomt van een reis naar Korea zou best eerst informatie inwinnen bij het Esperanto-Centrum alvorens iets vast te leggen. i.d.

overzicht

De teksten met de gegevens over de programma's van de clubs moeten op de redactie toekomen vóór 1 december 1993. De publikatie van redactionele teksten gebeurt gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen.

ANTWERPEN
La Verda Stelo
Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Het clublokaal is toegankelijk vanaf 18.30 uur.

vrijdag 5 november: Jan Bovendeerd vertelt verder over Antwerpen tussen Vesten en Singel.
vrijdag 12 november: Gespreksavond.
vrijdag 19 november: Henny Jacques-De Ketelaere vertelt over Guinée-Bissau.
vrijdag 26 november: INTERNATIONALE AVOND: István Kabók vertelt over Hongaren in Vojvodina.
vrijdag 3 december: Veiling ten voordele van het kinderkerstfeest.
vrijdag 10 december: Vladimir Rodin en Kristine Tytgat over Antwerpen en zijn *Russen* (op basis van zijn boek).
vrijdag 17 december: INTERNATIONALE ZAMENHOFAVOND in 2 delen. 1ste deel: Jerzy Fornal uit Polen presenteert het theaterstukje „Verlangen, werk, hoop" op basis van tekst van Zamenhof. 2de deel: Zofia Banet-Fornalova geeft een voordracht over de familie Zamenhof.
zondag 19 december: kinderkerstfeest vanaf 14 uur (zie aansluitingsformulier).
vrijdag 24 en 31 december: geen programma.
vrijdag 7 januari: Nieuwjaarsreceptie met stemmentelling en conversatie.
vrijdag 14 januari: Jules Verstraeten weerspiegelt glasfabricatie.
vrijdag 21 januari: Jaarvergadering.
vrijdag 28 januari: INTERNATIONALE AVOND: Ed Borsboom (Nederland): Ivan Širjaev, Russisch letterkundige.

De dienstperiode van de huidige voorzitter loopt dit jaar ten einde. Dat betekent dat er een nieuwe voorzitter (en ondervoorzitter) moet worden gekozen. Tijdens de vergadering van 27 augustus werd door de aanwezigen unaniem overeengekomen dat, om economische redenen, de verkiezing niet meer per brief gebeurt, maar in het Esperantohuis **tijdens de hele maand december**. Al wie aan de stemming wil deelnemen, mag zich in het Esperantohuis aanbieden voor het verkrijgen van een stembiljet dat dan in de ideeënbus kan gedeponeerd worden. Dat kan natuurlijk ook tijdens de vrijdagse clubvergadering. Heeft u vragen of kan u het Esperantohuis niet bereiken, bel dan naar Jan Bovendeerd, tel. 03 448 15 06.
Belangrijk
Kandidaten dienen zich te melden vóór 26 november 1993 bij dezelfde persoon. Tot nu toe stelde zich kandidaat: Jacques Schram. Toch blijft ieder lid boven 16 jaar kandidaat want, hoe dan ook moet de voorzitter verkozen worden. De ledenlijst ligt ter inzage in het clublokaal.

BRUSSEL

Esperanto-middagen in het Anspach Center te Brussel (1ste verdieping), op vrijdag van 13.00 tot 14.00 u. Inlichtingen: Marc Demonty, Schoolstraat 3, B-1700 Dilbeek.

Cursusussen: Sinds oktober zijn er op verschillende plaatsen in Brussel weer cursussen. Op woensdag van 18.30 tot 20.00 u. in de Wetenschapslaan 29 te 1040 Brussel [Inlichtingen bij Christiane De Vleminck (02) 343 58 58, Emile Van Damme (02) 569 17 83]; op donderdag van 16.00 tot 18.00 u. aan de ULB, Rooseveltlaan 50 [Inlichtingen bij Hélène Falck (02) 358 42 14]; om de veertien dagen op zaterdag van 10.00 tot 12.00 u. in een lokaal in het Centraal station, Putterie 25, 1000 Brussel [Inlichtingen bij Lucien De Sutter (059) 50 18 25].

Zaterdag 4 december: Zamenhoffeest. Op het programma: Academische zitting, feestmaaltijd, muziek (Kajto stelt zijn nieuwe CD voor), Poppentheater en tombola. Doorlopend: boekenstand. Deelnameprijs: 500,– fr. te betalen voor 25 nov. op rekening: 293-0473862-72 van Emile Van Damme. Inlichtingen: Emile Van Damme, tel.: (02) 569 17 83.

GENT
La Progreso
Iedere 4de vrijdag van de maand gewone clubvergadering in chalet „'t Clubke", Griendeplein 1, Gent (nabij het Rabot). De bijeenkomst begint om 20 uur. Conversatieavonden op de 3de dinsdag van 19 tot 20.45 uur in de Volkshogeschool, Bargiekaai 1. Inlichtingen bij Katja Lödör, tlf. (09) 230 16 77 of (09) 221 10 02.

vrijdag 26 november: Raymond Wylleman vertelt over zijn reis naar China.
vrijdag 24 december: Geen programma, ter vervanging wordt in de loop van december een uitstap georganiseerd.
vrijdag 28 januari: Jaarvergadering en gezellig etentje.

HOUTHALEN
Houthalense Esperantogroep
Iedere 2de maandag van de maand, gewone clubvergadering in het Cultureel Centrum „De Drij Berlengs", boven de gemeentelijke bibliotheek, Vredelaan 36, Houthalen-centrum. Programma's beginnen om 20 uur, gevolgd door cursus voor beginners. Info bij Alfons Lijnen, tlf. (011) 52 20 74.

maandag 8 november: Het verblijf in het buitenland met Esperanto.
maandag 13 december: De clubleden vertellen over de komende feestdagen kerstmis en nieuwjaar.
maandag 20 december: ZAMENHOFFEEST IN HASSELT.
dinsdag 11 januari: Kaarten in het Esperanto.

Beknopt verslag van de algemene ledenvergadering op 13 september.

Alhoewel iedereen ervan overtuigd is dat we zoveel mogelijk Esperanto moeten gebruiken onder esperantisten, besluiten we toch in deze constructieve vergadering Nederlands te gebruiken zodat nieuwelingen ook hun mening kunnen uiten.
Verkozen nieuw bestuur: Jos Vandebergh (voorzitter), Alfons Lijnen (secretaris) en Peter Achten (public-relations). Voor de ledenwerving werden 3 lijsten opgemaakt zodat elk een wijk voor zijn rekening kan nemen.
Regels worden voorgesteld ter harmonisering van de Limburgse clubs betreffende cursussen, clubactiviteiten, reclamevoering en gebruikte cursusboeken.
Voor 13 december worden de volgende thema's voorbereid: nieuwjaarskaarten, de kerstboom, literatuur en schilderijen, kerstverhaal en kerstbijen.

KALMTHOUT
La Erikejo
De 3de donderdag van de maand om 20.00 uur in restaurant Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Kalmthout, tlf. (03) 666 42 58.

donderdag 18 november: Naar jaarlijkse traditie verkiezing van het nieuwe bestuur gevolgd door video-opname over natuurwandelingen en excursies in Slovakije door dhr. Jorg De Mulder.

KORTRIJK
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo
De stadsbibliotheek van Kortrijk beschikt over een uitgebreid Esperantofonds. Er is steeds gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met dhr. Jan Hanssens, Meiweg 23, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 21 31 06. Bij deze en ook bij Jean-Pierre Allewaert (tlf. (056) 20 07 96) kan tevens informatie over het programma van de club worden gevraagd.
Clubavonden en cursussen vinden plaats op de laatste donderdag van de maand om 19 uur in het CC „De Oude Dekenij", St.-Maartenkerkhof 8.

maandag 29 november: voordracht van Istvàn Kabók (Hongaarssprekende Serviër) over de etnische problemen in zijn streek Vojvodina (om 19u30).
zaterdag 18 december: Zamenhoffeest met etentje afgewisseld met een toneeloptreden van Jerzy Fornal uit Polen (om 18u00). Inschrijven vooraf noodzakelijk.

LEUVEN
Esperanto 2000
Wij leven mee met de studenten, ons seizoen loopt van september tot juni. De woensdagavond is onze vaste avond (met verschillende cursussen). "Laborvespero" (conversatiecursus) op de 1ste en 3de woensdag en op de 2de woensdag van de maand onze speciale VESPERO 2000. Start telkens om 19.30 uur in het Cultureel Centrum, Romaanse Poort, Brusselsestraat 63 (bij het ziekenhuis).

woensdag 3 nov.: vervolgcursus.
maandag 8 nov.: beginnerscursus.
woensdag 10 nov.: Vespero 2000.
maandag 15 nov.: beginnerscursus.
woensdag 17 nov.: vervolgcursus.
maandag 22 nov.: beginnerscursus.
maandag 29 nov.: beginnerscursus.
woensdag 1 dec.: vervolgcursus.
maandag 6 dec.: beginnerscursus.
woensdag 8 dec.: Vespero 2000.
maandag 13 dec.: beginnerscursus.
woensdag 15 dec.: vervolgcursus.
maandag 20 dec.: beginnerscursus.
woensdag 5 jan.: vervolgcursus.
maandag 10 jan.: beginnerscursus.
woensdag 12 jan.: Vespero 2000.
maandag 17 jan.: beginnerscursus.
woensdag 19 jan.: vervolgcursus.
maandag 24 jan.: beginnerscursus.
maandag 31 jan.: beginnerscursus.

LIMBURG
Esperanto Limburg
Bijeenkomsten in ons clublokaal, Ambachtstraat 39, 3530 Houthalen beginnen om 20.00 uur gevolgd door gezellig samenzijn. Inlichtingen bij Jos Vandebergh, tlf. (011) 52 19 43 of bij Albert Claesen, tlf. (011) 32 36 03.

maandag 29 november: De Waalse Esperantowereld (APE).
maandag 20 december: Zamenhoffeest in Hasselt.
maandag 24 januari: Algemene vergadering voor alle Limburgse groepen en voorbereiding Limburgse Dag op 20 augustus 1994.

OOSTENDE
La Konko
De vergaderingen gebeuren in de voormalige stadsschool "Vercamer", Northlaan 14, Oostende-Mariakerke. Inlichtingen bij dhr. André D'Hulster, tlf. (059) 80 06 95.

Cursussen:
- jongeren (10-12j.) in de Van Glabbekeschool, op dinsdag en vrijdag van 12u30 tot 13u30.
- volwassenen: A-cursus, op dinsdag van 16u30 tot 18u, B-cursus, op vrijdag van 18u tot 19u30.
- gespreksavonden voor gevorderden: elke 2de en 4de maandag van 20u tot 22u. In de nabije toekomst kan het de 2de en 4de woensdag worden, om alle belangstellenden de kans te geven deel te nemen. Dat laten we dan wel weten.

eind november: Diaprojectie met tweetalige commentaar over Ierland.
eind december: Gezellig samenzijn, net voor de kerstvakantie. Bijzondere

uitnodiging volgt.

ROTTERDAM
Esperanto-societo Merkurio
Samenkomsten op de 1ste en 3de woensdag van de maand, uitgezonderd juli-augustus, in Centra Oficejo de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam. Aanvang 19.45 uur. Gasten zijn steeds welkom. Inlichtingen bij Piet Schuil, tlf. (010) 416 14 49.

woensdag 3 november: Vertaling van een op voorhand uitgedeelde tekst.
woensdag 17 november: Recenties.
woensdag 1 december: Sinterklaasfeest.
woensdag 15 december: Reisverhaal met dia's.
zaterdag 18 december: Zamenhoffeest, samen met FLE-Rotterdam.

SEL
In de verschillende afdelingen van SEL worden Esperantocursussen georganiseerd, voor details zie de rubriek Cursussen.
Inlichtingen en informatie: Arie Bouman, Driesdreef 8, B-9030 Gent, tel.: (09) 227 48 41.

1993
Tijdens de afgelopen jaren volgden 22 leerlingen een snelcursus bij de onafhankelijke Vlaamse federatie FOS. In oktober '93 had Tienen 21 cursisten en Halle 8.
SEL-Tienen werd opgericht met een eigen blad La Hirundo.
Op de laatse SEL-ledendag werd besloten om de Belgische ministers van onderwijs te verzoeken om leerlingen van omstreeks 11 jaar grondige informatie te geven over Esperanto.

Planning voor 1994 en 1995:
Tijdens het komend Pinksterweekeind van mei '94 zal voor het eerst Esperanto als officiële taal gebruikt worden tijdens SKOLTO '94 in Tsjechië.
Wij proberen contact te krijgen met de federatie van India die hebben besloten om Esperanto in het scoutsprogramma op te nemen.
SEL-België en SEL-Nederland kregen toelating om een informatiestand op te zetten tijdens twee zeer belangrijke bijeenkomsten in Nederland.
Van 1 tot 11 augustus 1994: Europese Jamboree waar ± 10000 jongeren van 11 tot 15 jaar worden verwacht.
Van 1 tot 11 augustus 1995: de vierjaarlijkse Wereldjamboree waarop meer dan 30000 scouts uit 100 landen worden verwacht.

VOORBURG
Esperantogroep Voorburg
Sedert een jaar heeft Voorburg een groep gevormd die eenmaal per maand een avond bij elkaar komt om met name het spreken te oefenen, waarbij (bijna altijd) een buitenlands Esperantosprekende wordt uitgenodigd. Afwisselend woensdag- of donderdagavonden, bij een van de deelnemers thuis. Inlichtingen bij M.H. Erasmus-van Zadelhoff (tel. (070) 386 35 29) en D. Ederveen (tel. (070) 386 66 53).

REGIONALE ONTMOETINGEN

26a Catalaans Esperantocongres
Van 4 tot 7 december vindt in Alcúdia (Majorca) het 26ste Catalaans Esperantocongres plaats. De prijs (inclusief deelnamekosten (voor buitenlanders), collectief transport van Barcelona tot het hotel en terug, en vol pension) bedraagt voor vier dagen (van zatedagmorgen tot dinsdag middag) slechts 7500,– fr. (in tweepersoonskamer) en 8250,– fr. (in eenpersoonskamer).
Inschrijvingen en inlichtingen: Kataluna Esperanto-Asocio, Apartat 290, E-08200 Sabadell, Hispanio.
10a Internacia Festivalo
Het traditionele Nieuwjaarsfeest voor niet meer zo jeugdige esperantisten en Esperanto-gezinnen vindt dit jaar weer plaats te Sensenstein (nabij Kassel) van 27 december 1993 tot 3 januari 1994. Inlichtingen en inschrijvingen: H.D. Platz, Postfach 1148, D-34303 Niedenstein. (Tel.: + (49) (5624) 8007; fax: + (49) (5624) 322.
37a Internacia Seminario
Parallel met het IF is er voor jonge en piepjonge esperantisten het IS, dit jaar te Neumünster. Inlichtingen: GEJ, Rheinweg 15, 53113 Bonn, Germanio.
12de internationaal forum over literatuur
Van 17 tot 21 juli in Barcelona (Catalonië) met als thema literaire kritiek in Esperanto: van estetisch universalisme tot poetische relativiteit. Inlichtingen en inschrijvingen bij de Catalaanse Esperanto-Vereniging, Apartat 290, E-08200 Sabadell.
33ste internationale bloemspelen
Schrijfwedstrijd (gedicht, proza, novelle, fabel, eseo): stuur uw bijdrage voor 30 september aan Joan Ramon Guiñon, Apartat 32318, E-08080 Barcelona. Inlichtingen bij de Catalaanse Esperanto-Vereniging.
(Verlengd) Weekeindsamenkomst in Damme (bij Brugge).
Van 28 juli tot en met 1 augustus komen Duitse Esperanto-jongeren uit de zusterstad Damme op uitnodiging naar Vlaanderen. Een voordracht over Esperanto en veel amusante nevenactiviteiten zijn voorzien. Meer informatie bij de Esperantojeugd van Vechta bij Birgit Pusch, tel. + 49 30 3222590, of bij Irina Block, tel. + 49 5491 4053.

Een jongerenvereniging in Zweden (geen esperantisten) organiseert een tentoonstelling van kindertekeningen. Wij nodigen alle kinderen tussen 5 en 13 jaar oud uit een tekening in te sturen. Het thema is vrij, bijvoorbeeld: „Een scene uit mijn dagelijks leven". Vermeld op de keerzijde van de tekening: naam, adres, leeftijd en een korte uitleg over de tekening (in het Esperanto). Onder de ingezonden tekeningen verloten wij enkele kleine Zweedse souvenirs. De tekeningen worden NIET teruggestuurd. Wanneer wij veel tekeningen uit de Esperantowereld zouden ontvangen, zou dat voor ons bijzonder aangenaam zijn, en het zou ook een goede propaganda voor het Esperanto zijn.
Stuur uw tekening naar: Tibro SMU, Villagatan 29-31, S-543 33 Tibro, Zweden.

EDEGEM I. Durwael, P. Gilsonlaan 5, B-2650 Edegem, tel.: (03) 440 30 92.
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 11 41 62.
ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtstraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 33 26 40.
GENK M. Habex, Gildelaan 27, B-3600 Genk, tel.: (011) 35 95 42.
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, B-9050 Gentbrugge, tel.: (091) 30 16 77.
GRONINGEN (NEA-sekcio) Esperantocentrum, Peizerweg 68-47, NL-9726 JM Groningen.
NUFARO Coranthijnestraat 69, NL-9715 Groningen, tel.: (05) 77 59 54.
HAARLEM-HEEMSTEDE (NEA-sekcio) *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 24 57 13.
HASSELT M. Aerts, Lazarijstraat 122, B-3500 Hasselt, tel.: (011) 25 34 67.
HELMOND (NEA-sekcio) Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (04920) 107 04.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
HILVERSUM (FLE-sekcio) M. Dee-Tervooren, J. Catsstraat 10, NL-1215 EZ Hilversum, tel.: (035) 21 27 17.
(NEA-sekcio) A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 24 33 20.
HOUTHALEN Alfons Lijnen, Grote Baan 156, B-3530 Houthalen, tel.: (011) 52 20 74.
KALMTHOUT *La Erikejo* M. Storms, Douglaslaan 14, B-2950 Kapellen, tel.: (03) 666 83 19.
KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Juffersweg 4 B, NL-4421 JB Kapelle, tel. (01102) 415 63.
KNOKKE A. Marmenout, Helmweg 7, B-8300 Knokke-Heist 1, tel.: (050) 60 55 35.
KORTRIJK *La Konkordo* Jan Hanssens, Meiweg 23, B-8500 Kortrijk, tel.: (056) 21 31 06.
LEEUWARDEN (NEA-sekcio) Y. Weidema, Goutumerdijk 18, NL-9084 AE Goutum, tel.: (058) 88 26 10.
LEUVEN *Esperanto 2000* Roger Goris, R. Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: (010) 86 01 12.
LIMBURG Albert Claessen, Zonnebloemstraat 13, B-3590 Diepenbeek, tel.: (011) 32 36 03. — Jos Vandebergh, Ambachtstraat 39, B-3530 Houthalen-Helchteren, tel.: (011) 52 29 02 (kantoor).
MIDDELBURG zie KAPELLE
MORTSEL J. Bovendeerd, Meidoornlaan 42/2, B-2640 Mortsel.
NIJMEGEN *Esperantoclub Zamenhof* G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, NL-6525 PV Nijmegen, tel.: (080) 55 15 05.
(NEJ-sekcio) Jacob Canisstraat 2, NL-6521 HL Nijmegen, tel.: (080) 22 26 95.
OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, B-8400 Oostende, tel.: (059) 80 85 17.
ROTTERDAM (FLE-sekcio) J. Quispel, Maarland 4, NL-3075 JV Rotterdam, tel.: (010) 419 82 01.
Merkurio P. Schuil, Viskaarweg 145, NL-3192 DM Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
SAT-rondo W. v.d. Blink, Almstein 133, NL-3085 NC Rotterdam, tel.: (010) 480 69 64.
Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: (010) 436 10 44.
TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* Joop Moonen, hunzelaan 8, NL-4535 GG Terneuzen.
TIENEN B. Boon, Merelhof 8, B-3300 Tienen, tel.: (016) 81 52 46.
TILBURG H. Appelo, Montfortanenlaan 100, NL-5042 CX Tilburg, tel.: (013) 68 04 73.
TURNHOUT G. Duyck, Het Bergske 35, B-2360 Oud-Turnhout, tel. (014) 42 48 08.
UTRECHT dhr. Punt, Maniladreef 73, NL-3564 JB Utrecht, tel.: (030) 61 69 67.
VOORBURG *Esperantogroep Voorburg*, M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29; D. Ederveen: tel.: (070) 386 66 53.
WIJLRE *Esperantogrupo Marnolando* Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (04450) 12 48.
WILDERT Jachthoornlaan 20, 2910 Essen-Wildert, tel.: (03) 667 57 70 of (03) 321 23 06.
ZAANDAM *Esperantocentrum* Postbus 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 16 69 31.
ZEIST (NEA-sekcio) C.H. Romijn-Born, Dr. S. Jacoblaan 28, NL-3707 VK Zeist.

Informatie uit een onverwachte hoek

De organisatie „SOS-Kinderdorp" is één van de vele hulpverlenende organisaties die zich vooral toeleggen op kinderen. Meestal zijn de schenkers aan deze zijde van de rijkdom aangewezen op verslagen – vaak zuiver financieel-technisch – van de organisaties zelf. Zo krijgt men wel een zicht op wat er met het geld gebeurt, maar het blijft toch abstract en weinigzeggend. In Kroata Esperantisto (1993/1-2, p. 5, verscheen een lang interview met de heer Sedlar, verantwoordelijke van het eerste Kinderdorp in Kroatië. Zo krijgen wij langs deze bron eens een andere kijk, een andere beoordeling op „humanitaire" hulp en ook meer informatie over hoe SOS-kinderdorp eigenlijk werkt. Ook dat is één van de voordelen van Esperanto te kennen.

Vergiftigd geschenk?

Door een spijtige foutieve beslissing van het bestuur (geïnspireerd weliswaar door groot meevoelen met menselijk leed in Roemenië) en door de kwaadwillige afgunst van derden, krijgt de Vlaamse Esperantobond voor het fiscaal jaar 1992 geen toestemming om fiscale attesten af te leveren. Mensen die in dat jaar een schenking aan de bond deden, zullen daarvan niets via de belastingen kunnen recupereren. Het bestuur verontschuldigt zich voor deze fout en belooft voor de toekomst geen dergelijke fouten meer te maken.
Gelukkig zal het gebeurde geen gevolgen hebben voor volgende jaren. Voor 1993 zullen giften vanaf 1000 fr. waarschijnlijk wel weer aftrekbaar zijn van de belastingen. Naast een schenking kan je het Esperanto ook testamentair bevoordelen. Het volstaat daarvoor in uw testament de Vlaamse Esperantobond als begunstigde op te nemen met de vermelding van het bedrag, of de materiële goederen (b.v. boeken, brieven, e.d.) die u aan de bond wil nalaten. Datum en handtekening mogen evenmin op het document ontbreken. U kan het testament tevens bij uw notaris deponeren. Uitvoering ervan is dan verzekerd.